

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A43016513
A43-0165-13/18

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013.gada 23.augustā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente A.Šteinberga,
tiesneši K.Berķis un M.Birzgalis

rakstveida procesā izskatīja akciju sabiedrības „*Nosaukums*” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2013.gada 17.jūlija pieprasījuma Nr.8.15-11/57947 atcelšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvaldes direktora pienākumu izpildītājs ar 2013.gada 17.jūlija pieprasījumu Nr.8.15-11/57947 „Par ziņu sniegšanu” (turpmāk – pieprasījums) lūdza AS „*Nosaukums*” nekavējoties, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas sniegt šādu Francijas nodokļa maksātāja *Nosaukums 2/* (reģistrācijas Nr./*reģistrācijas numurs*/) nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu informāciju par darījumiem ar trešo personu *Nosaukums 3/* (reģistrācijas Nr./*reģistrācijas numurs*/) par laika periodu no 2005.gada 28.oktobra līdz 2011.gada 31.decembrim:

- 1) bankas konta Nr./*konta numurs*/ esamība;
- 2) bankas konta Nr./*konta numurs*/ turētājs;
- 3) persona/-as, kas pilnvarota/-as rīkoties ar bankas kontu Nr./*konta numurs*/;
- 4) persona/-as, kas atvēra bankas kontu Nr./*konta numurs*/;
- 5) bankas konta Nr./*konta numurs*/ pārskata perioda sākuma atlikums un beigu atlikums;

6) procentu summa, kas nomaksāta par bankas kontā Nr./konta numurs/ esošajiem naudas līdzekļiem pārskata periodā;

7) nomaksātā nodokļu summa par procentiem, kas nomaksāti par bankas kontā Nr./konta numurs/ esošajiem naudas līdzekļiem pārskata periodā;

8) ziņas saistībā ar darījumiem ar Francijas nodokļu maksātāju /Nosaukums 2/ bankas kontā Nr./konta numurs/.

Pieprasījums pamatots ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” 10.panta otrās daļas 2.punktu, Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktu un Eiropas Savienības Padomes 2011.gada 15.februāra Direktīvas 2011/16/ES „Par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK” (turpmāk – Direktīva Nr.2011/16) 18.panta 2.punktu.

[2] 2013.gada 29.jūlijā Administratīvajā apgabaltiesā saņemts AS „Nosaukums” (turpmāk – pieteicēja) pieteikums (nodots sakaru iestādē 26.jūlijā) par pieprasījuma atcelšanu daļā par 3.-7.punktā norādīto ziņu pieprasīšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Ziņas, kuras lūgts sniegt pieprasījumā, ir neizpaužamas ziņas Kredītiestāžu likuma 62.panta piektās daļas izpratnē.

Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktā likumdevējs paredzējis VID tiesības saņemt tikai noteikta veida informāciju attiecībā uz trešajām personām, proti, ziņas vai dokumentus saistībā ar konkrētiem darījumiem.

No pieprasījuma izriet, ka informācija tiek pieprasīta nodokļu maksātāja /Nosaukums 2/ nodokļu administrēšanas vajadzībām, taču papildus informācijai par darījumiem ar minēto personu tiek pieprasīta arī informācija par trešajām personām, jo pieprasījumā norādītais konts, par kuru ir lūgts sniegt neizpaužamās ziņas, nav atvērts uz /Nosaukums 2/ vārda.

[2.2] Atsauci uz Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 2.punktu nevar uzskatīt par tiesisku pamatojumu, lai pieprasītu ziņas Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktā noteiktajā kārtībā.

Lisabonas līguma jeb Līguma par Eiropas Savienību un līguma par Eiropas Savienības darbību 288.pants noteic, ka, īstenojot Eiropas Savienības pilnvaras, iestādes pieņem regulas, direktīvas un lēmumus, kā arī sniedz ieteikumus vai atzinumus. Direktīvas tām valstīm, kurām tās adresētas, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes. Tātad arī Direktīva 2011/16/ES uzliek Latvijai saistības uz sasniedzamo rezultātu un nevar tikt izmantota kā patstāvīgs tiesību avots attiecībās starp iestādi un privātpersonu.

Pieteicējas ieskatā pieprasījums nav pamatots ar Eiropas Savienības normatīvo aktu, kā to paredz Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punkts. Šajā gadījumā VID būtu jāpamato pieprasījums ar attiecīgu Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātu starptautiskā līguma punktu un,

pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma pārejas noteikumu 51.punktu, jāpieprasa ziņas 63.panta pirmās daļas 11.punktā noteiktajā kārtībā un gadījumos.

[3] Paskaidrojumos par pieteikumu VID norādījis, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktā lietotais formulējums „saskaņā ar Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem” nenozīmē, ka likumdevējs ir domājis tikai tieši piemērojamos Eiropas Savienības normatīvos aktus, un ir pietiekoši, ja VID savu pieprasījumu par ziņu sniegšanu ir pamatojis ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” 10.panta otrās daļas 2.punktu, Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktu un atsauci uz Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 2.punktu.

[3.2] Ne no likumprojekta ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas), ne no piemērojamās tiesību normas teksta neizriet, ka konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīga vai svarīga informācija nozīmē tikai informāciju par maksātāju, attiecībā uz kuru tiek veikti nodokļu administrēšanas pasākumi, bet neaptver citu informāciju, ko dalībvalsts nodokļu administrācijai, lūdzot tiesisko palīdzību informācijas apmaiņā, ir svarīgi noskaidrot konkrētā nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām.

[3.3] Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punkts ir vērsts uz to, lai VID varētu iegūt informāciju un tā rezultātā nodrošināt starptautisko sadarbību un tiesisko palīdzību citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijai, nevis tāpēc, lai iegūtu informāciju VID nodokļu administrēšanas vajadzībām attiecībā uz Latvijas Republikas nodokļu maksātājiem.

[3.4] Pieprasījums ir pamatots un atbilst normatīvo aktu prasībām.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.¹panta pirmo daļu administratīvā lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums ir noraidāms un pieteicējam ir pienākums izsniegt VID pieprasītās ziņas.

[6] VID ir nosūtījis pieteicējam pieprasījumu, kurā lūdzis sniegt ziņas par Francijas nodokļu maksātāja /Nosaukums 2/ nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu informāciju (sk. šī sprieduma 1.punktu).

Lietā ir strīds par to, vai VID ir tiesības saņemt pieprasītās ziņas.

[7] Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” 10.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka VID ģenerāldirektoram un viņa vietniekiem, VID ģenerāldirektora pilnvarotajiem struktūrvienību vadītājiem un viņu vietniekiem nodokļu administrēšanā ir tiesības saņemt no ministrijām, citām valsts pārvaldes institūcijām, finanšu iestādēm un kredītiestādēm, un pašvaldībām to veikto pārbažu un revīziju aktus, kā arī jebkuras citas ziņas, kas saistītas ar nodokļu maksātāju uzskaiti un viņu saimniecisko un finansiālo darbību.

Savukārt Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹ punkts noteic, ka kredītiestādes rīcībā esošās neizpaužamās ziņas sniedzamas VID, pamatojoties uz pieprasījumu, ko akceptējis VID ģenerāldirektors, viņa vietnieks vai nodokļu administrēšanas struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks, saskaņā ar Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem vai Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātiem starptautiskajiem līgumiem, ja tajos ir noteikta paredzami svarīgas vai svarīgas informācijas sniegšana, citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai ārvalsts (starptautiskā līguma puses) konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu vai svarīgu informāciju (tai skaitā par darījumiem ar trešajām personām). Šā punkta piemērošanai paredzami svarīga vai svarīga informācija ir:

- a) bankas konta esamība,
- b) bankas konta turētājs,
- c) persona, kura pilnvarota rīkoties ar bankas kontu,
- d) persona, kura atvēra bankas kontu,
- e) bankas konta pārskata perioda atlikums un beigu atlikums,
- f) procentu summa, kas nomaksāta par attiecīgās bankas kontā esošajiem naudas līdzekļiem par konkrētu laika periodu,
- g) nomaksātā nodokļu summa par procentiem konkrētā laika periodā,
- h) bankas konta izraksts par konkrētu laika periodu,
- i) ziņas vai dokumenti saistībā ar konkrētu darījumu bankā,
- j) ziņas par citiem konta turētāja kontiem bankā konkrētā laika periodā, kā arī ziņas par attiecīgajiem kontiem piesaistīto maksājumu karti (tās veids, numurs un lietotājs),
- k) ziņas par attiecīgās maksājumu kartes piesaisti bankas kontam.

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka VID ir tiesības pieprasīt informāciju no kredītiestādes par nodokļu maksātāju, pamatojoties uz Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem vai Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātiem starptautiskajiem līgumiem, ja tajos ir noteikta paredzami svarīgas vai svarīgas informācijas sniegšana, citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai ārvalsts (starptautiskā līguma puses) konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām.

[8] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas norādītajam, ka VID nav pamatojis pieprasījumu ar atbilstošu normatīvo aktu, jo Direktīva ir vērsta tikai uz sasniedzamo rezultātu, nevis uz konkrēta pienākuma uzlikšanu

informācijas apmaiņā. Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punkts neprecizē, kādā Eiropas Savienības normatīvajā aktā (direktīvā vai regulā) jābūt noteiktam pienākumam valstij īstenot administratīvo sadarbību nodokļu jomā ar citu Eiropas Savienības dalībvalsti. Neapšaubāmi Eiropas Savienības direktīva ir normatīvais akts, kas ir saistošs dalībvalstij, atstājot dalībvalsts ziņā izvēlēties mehānismu, kādā tiks sasniegts direktīvas mērķis.

VID pieprasījumu citastarp pamatojis ar Direktīvas Nr.2011/16/ES 18.panta 2.punktu, kas noteic, ka šīs direktīvas 17.panta 2. un 4.punktu nekādā veidā nevar interpretēt kā tādu, kas dalībvalsts pieprasījuma saņēmējai iestādei ļautu atteikties sniegt informāciju tikai tāpēc, ka šī informācija ir bankas, citas finanšu iestādes, pārstāvja vai personas, kas darbojas kā aģents vai fiduciārs, rīcībā, vai tāpēc, ka informācija ir saistīta ar kādas personas īpašuma interesēm.

Direktīvas 17.panta 2.punktā noteikts, ka šī direktīva pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij neuzliek par pienākumu veikt pārbaudes vai paziņot informāciju, ja šādas pārbaudes veikšana vai pieprasītās informācijas ievākšana pašas vajadzībām būtu pretrunā ar tās tiesību aktiem. Šā panta 4.punktā noteikts, ka var atteikties sniegt informāciju, ja tas izraisītu komercnoslēpuma, rūpnieciska vai dienesta noslēpuma vai komercprocesa atklāšanu vai ja informācijas atklāšana būtu pretrunā sabiedriskajai kārtībai.

Direktīvas 20.panta 2.punktā noteikts, ka panta 1.punktā minētajā standarta veidlapā iekļauj vismaz šādu informāciju, ko sniedz pieprasījuma iesniedzēja iestāde: a) tās personas identitāte, par kuru veicama pārbaude vai izmeklēšana, b) nodokļu mērķis, kuram informācija tiek pieprasīta.

Direktīvas preambulas 1. un 2.punktā norādīts, kādam mērķim tā ir pieņemta. Proti, globalizācijas laikmetā strauji pieaug nepieciešamība pēc dalībvalstu savstarpējās palīdzības nodokļu jomā. Ievērojami pieaugot nodokļu maksātāju mobilitātei, pārrobežu darījumu skaitam un finanšu instrumentu internacionalizācijai, dalībvalstīm ir arvien grūtāk pienācīgi novērtēt maksājamās nodokļu summas. Šī pieaugošā problēma ietekmē nodokļu sistēmu darbību un izraisa nodokļu dubultu uzlikšanu, kas savukārt veicina krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, kamēr kontroles pilnvaras joprojām noteiktas valsts līmenī. Tādējādi tas apdraud iekšējā tirgus darbību. Tādēļ atsevišķa dalībvalsts nevar pārvaldīt savu iekšējo nodokļu sistēmu, jo īpaši saistībā ar tiešajiem nodokļiem, nesaņemot informāciju no citām dalībvalstīm. Lai pārvarētu šīs situācijas negatīvo ietekmi, noteikti jāattīsta jauna administratīva sadarbība starp dalībvalstu nodokļu pārvaldēm. Vajadzīgi instrumenti, kas varētu radīt uzticību starp dalībvalstīm, paredzot vienādus noteikumus, pienākumus un tiesības visām dalībvalstīm.

Direktīvas preambulas 9.punktā norādīts, ka dalībvalstīm pēc citu dalībvalstu lūguma par konkrētiem gadījumiem būtu jāveic informācijas apmaiņa, kā arī vajadzīgās procedūras, lai iegūtu šādu informāciju. „Prognozējamā svarīguma” norma ir paredzēta, lai nodrošinātu pēc iespējas

plašāku informācijas apmaiņu nodokļu jomā, vienlaikus precizējot, ka dalībvalstīm nav atļauts veikt t.s. pierādījumu meklēšanu pēc nejaušības principa vai pieprasīt informāciju, kas, visticamāk, nav saistīta ar attiecīgā nodokļu maksātāja nodokļu jautājumiem. Lai gan šīs direktīvas 20.pantā ir paredzētas procedūras prasības, minētās procedūras ir jāinterpretē brīvi, lai netraucētu efektīvu informācijas apmaiņu.

No iepriekš minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka, lai izvairītos no nodokļu maksātāju dubultās aplikšanas ar nodokļiem, krāpšanas, ir jāveicina Eiropas Savienības dalībvalstu administratīva sadarbība prognozējami svarīgas informācijas apmaiņā nodokļu jomā. Dalībvalsts nevar atteikties sniegt informāciju vienīgi tādēļ, ka informācija ir bankas rīcībā, vai tā ir saistīta ar kādas personas īpašumtiesību interesēm. Vienlaikus ar direktīvu paredzēts, ka dalībvalstīm būtu jāsniedz prognozējami svarīga informācija saistībā ar konkrētu nodokļu maksātāju, nevis jebkura informācija, kas nevar tikt uzskatīta kā svarīga informācija saistībā ar attiecīgo nodokļu maksātāju.

[9] Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.¹punktā ir uzskaitīts, kas ir paredzami svarīga informācija, kas būtu sniedzama citai Eiropas Savienības dalībvalstij konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām (*sk. arī šā sprieduma 7.punktu*). Vienlaikus šī tiesību norma norobežo, ka nevar tikt prasīta jebkura informācija, bet tikai paredzami svarīga informācija, arī tāda, kas attiecas uz darījumiem ar trešajām personām. Apgabaltiesas ieskatā minētais regulējums atbilst Direktīvas mērķim. Proti, iegūstot informāciju par administrējamā nodokļu maksātāja darījumiem ar trešo personu, nodokļu administrācija var iegūt svarīgu informāciju, piemēram, par patieso nodokļu maksātāja ienākumu apmēru, par iespējami īstenotām krāpšanas shēmām.

Teiktā pamatotību apgabaltiesas ieskatā apstiprina 2013.gada 14.marta likuma „Grozījumi Kredītiestāžu likumā” anotācija. Proti, tajā norādīts, ka personas, lai slēptu darījumus, darījumu partnerus, kā arī faktiskos ienākumu guvējus un ienākumu apmērus, rīkojas citu personu aizsegā. Lai varētu atklāt minētās personas, to gūtos ienākumus un noteikt nodokļu saistību izpildes pilnīgumu, kā arī nodrošināt atbilstošus pierādījumus administratīvajā procesā, papildus ir nepieciešama informācija par personām, kuras ir pilnvarotas rīkoties ar bankas kontu, informāciju par citiem konta īpašnieka kontiem bankā attiecīgajā periodā, kā arī to, vai minētajiem kontiem ir piesaistīta bankas karte (tās veids, numurs un tās lietotājs), informāciju, vai attiecīgā bankas karte ir piesaistīta bankas kontam.

Papildus minētajam apgabaltiesa secina, ka likuma grozījumu izstrādes gaitā ir izpētīts, ka Direktīvas prasības attiecībā uz informācijas apmaiņu pēc būtības atbilst OECD izstrādātajiem starptautiskajiem standartiem caurskatāmības un informācijas apmaiņas jomā, kurus Latvija ir apņēmusies ievērot, kļūstot par OECD Foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu jomā dalībvalsti. Starptautiskie standarti caurskatāmības un

informācijas apmaiņas jomā (<http://www.oecd.org/dataoecd/37/42/44824681.pdf>) paredz krietni plašāku informācijas apmaiņu nekā pašreiz (pirms grozījumu pieņemšanas) Latvija var veikt saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem (tajā skaitā Kredītiestāžu likumu).

Informācijas apmaiņa nodokļu vajadzībām tiek uzskatīta par efektīvu, ja tiek ievērotas trīs galvenās komponentes: 1) informācijai ir jābūt pieejamai, 2) nodokļu administrācijai ir jābūt pieejai minētajai informācijai un 3) ir jābūt informācijas apmaiņas mehānismam. Starptautiskie standarti jo īpaši paredz pieejas nepieciešamību kredītiestāžu rīcībā esošajai informācijai, nosakot, ka informācijai ir jābūt pieejamai attiecībā uz visu kontu turētājiem (tajā skaitā arī uz tādu valstu rezidentiem, kas nav vienas vai otras dalībvalsts vai līgumslēdzējas valsts rezidenti).

Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka likumdevējs, izstrādājot grozījumus Kredītiestāžu likuma 63.pantā (panta pirmo daļu papildinot ar 11.¹punktu), jau ir izvērtējis, kas ir paredzami svarīga informācija, kas sniedzama citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijai nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām.

[10] VID pieprasījums pieteicējai sagatavots, pamatojoties uz elektronisko informācijas apmaiņas pieprasījumu, kas saņemts no Francijas finanšu ģenerāldirekcijas. Elektroniskajā pieprasījumā norādīts, ka nodokļu maksātājs, kura nodokļu administrēšanas vajadzībām tiek pieprasīta informācija, ir *Nosaukums 2/*. Tātad Francijas puses pieprasījumā ir identificēts nodokļu maksātājs, kura nodokļu administrēšanas vajadzībām ir nepieciešama paredzami svarīga informācija.

Francijas finanšu ģenerāldirekcijas pieprasījumā ir norādīti arī lietas apstākļi. Proti, ka *Nosaukums 2/*, kuras vienīgais īpašnieks ir *J.P.*, veic naudas pārskaitījumus uz AS „*Nosaukums/*” kontu Nr./*konta numurs/*, kas atvērts uz Honkongas kompānijas *Nosaukums 3/* vārda, un pastāv aizdomas, ka arī minēto kompāniju vada *J.P.* No Francijas finanšu ģenerāldirekcijas pieprasījuma tādējādi izriet, ka ir nepieciešama informācija par *Nosaukums 2/* iespējamajiem darījumiem ar *Nosaukums 3/*.

Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka VID pieprasījums, kas adresēts pieteicējai, ietver informācijas pieprasījumu par Francijas nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām svarīgu informāciju par darījumiem ar trešo personu. Attiecīgi apgabaltiesa secina, ka VID pieprasījums tā pārsūdzētajā daļā ir pamatots un pieteicējai ir pienākums pieprasīto informāciju izsniegt VID.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējai adresētais VID pieprasījums ietver informācijas pieprasījumu par Francijas nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām svarīgu informāciju par darījumiem ar trešo personu. Attiecīgi apgabaltiesa secina, ka VID pieprasījums tā pārsūdzētajā daļā ir pamatots, pieteikums ir noraidāms un pieteicējai ir

pienākums pieprasīto informāciju izsniegt VID.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 63.panta septīto daļu, Administratīvā procesa likuma 307.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

akciju sabiedrības „*Nosaukums*” pieteikumu noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente *(paraksts)* A.Šteinberga

Tiesneši *(paraksts)* K.Berķis

(paraksts) M.Birzgalis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
2013.gada 23.augustā

A.Šteinberga